

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROCNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 30 DIN, PODPORNNA VEČ KOT 30 DIN. POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO IV.

LJUBLJANA, PETEK, 23. FEBRUARJA 1940.

ŠTEV. 24.

BEG OD BOGA

NESPAMETNO TAJENJE

Značilno je za moderne razkristjanjene mase, da se s tako lahkoto ne menijo za Boga. Brez stvarnih razlogov, z neverjetno površnostjo rešujejo vprašanja o življenju in svetu. Zanje to niso nobena vprašanja. Ti ljudje govorijo, kot da je to samoumevno, da Boga ni. Kakšen Bog? Kateri pameten človek še vanj veruje? Kdo ga je videl? Človek pogine kot krava ali konj. Je stroj kot vsak drug stroj; kadar zmanjka bencina, obstane. Obrabi se. A kar duhovnih govori: Bog je, duša je; to je nazadnjaštvo; sam tega ne veruje.

Tako dan za dnem govorijo ljudje iz barak in iz predmestja; tako se govori med delavstvom po tovarnah in rudnikih.

Pri moderni inteligenci so obrazci nekoliko drugačni, pa nič bolj pametni. Vsak dan govorijo o veri prezirljivo in posmehljivo. Skoraj vsak se že smatra poklican v to, da zanika Boga in se mu posmehuje.

A VABI JIH TAJNA MOČ

A vse te ljudi vleče neka tajna moč, da se vedno znova povračajo na to vprašanje. Hodiijo okrog božje ideje, kakor mačka okrog vrele kaše. Ta misel jih stalno muči in preganja. Drugim jo hočejo dokazati, a niti sebi ne verjamejo, da je resnična.

Vsekakor je to znak, da se jim vkljub vsemu Bog neprestano razodeva. Toda boje se ga. Nimajo mirne vesti. Vedno slišijo v sebi glas: Kdo daje življenje klicam? Kdo uravnava sonce in zvezde? Kaj je tisto, kar človeka sili, da veruje v ideale, da se hudobije sramuje in jo obsoja? Kdo je On? Neskončna sila je! Neskončna Modrost je, ki vse vodi in upravlja! Vsepovsod je! Nevidni Bog. »Nepoznani Bog.« Nima telesa, pa ves svet napolnjuje.

Ni svet izgubil Boga. Preblizu mu je. Odkar svet stoji, ni bilo naroda, ki ne bi veroval v Boga. Je vzrok vsega življenja. Brez njega je vse življenje nesmisel, brez njega so vsi ideali neumnost.

BEŽE PRED — KAZNIJO

A svet le beži od Boga. Zabrisati hoče svoje grehe in zakriti svojo hudobijo. Boji se odgovornosti in sodbe. Bog je vedno zakonodavec in go-

spodar. Za človeštvo veljajo vedno njegove zapovedi, morala in njegova Cerkev. Silno težko je gospodarju gledati v oči, kadar si kaj zagrešil. Hudoben otrok beži pred očetom, mu laže, ker se boji palice.

SAMI SEBI LAŽEJO

Tudi lažejo, ko govorijo, da ni Boga. Mnogokrat zavestno lažejo. Ali ni mar zavestna laž, ko pravijo, da noben pameten človek ne veruje v Boga? Pa skoro vsak dan poročajo časopisi o kakem novem konvertitu: pesniku, pisatelju, učenjaku, vojskovedju. Čeprav jih je bilo v zgodovini mnogo, ki so dvomili, a kdo so bili tisti, ki so rekli: »Ni Boga!« Tako govorijo grešni ljudje, plitvi duhovi, ki beže od resnice in odgovornosti. »Neumnež je rekel v svojem srcu: Ni Boga.«

SVETLOBE SE BOJE

Grešniki beže pred Bogom. Saj so ubežniki vsi oni, ki se na daleč izognejo cerkvi in ne gredo noter, ker se boje, da bi jih nenadoma obsijala svetloba, kakor je obsijala sv. Pavla. Ti se boje svetlobe, kajti vsak, kdor dela hudo, sovraži luč in ne hodi k luči (Jan 3, 20).

ČISTIH RAČUNOV SE BOJE

Ali niso ubežniki vsi tisti, ki se ne upajo iti v spovednico; komaj jo s strahom pogledajo? Strah jih je neurejenih računov in prihodnje sodbe. Vsi ti beže pred Bogom kot Adam in se predajajo hrupnim svetnim zabavam, da prepričajo v sebi glas vesti.

ZAMAN!

Ni stvarnih brezvercev, le delajo se, ker jim ne prija življenje po božjih zapovedih. Beže pred Bogom, a ne morejo mu ubežati. Begunci so, vedno nesrečni brezdomovinci. Nesrečen je moderni svet. Nesrečen bo, dokler iskreno ne bo šel vase in priznal: »Pater, peccavi — Oče, grešil sem. Vračam se k Tebi. Verujem!«

*

»In nemirno je naše srce, dokler v Tebi ne počije.«

Ketteler kot dušni pastir

Vsak, ki se bavi s socialnim vprašanjem, pozna velikega socialnega škofa Kettelerja. Malokdo pa ve, da je bil ta škof tudi odličen dušni pastir, ki je znal najti izgubljene duše, če so zašle.

TEŽAVNA FARA

L. 1846. je prevzel Ketteler neko westfalsko župnijo z okrog 2000 dušami. Ta župnija je bila zanj pravi preizkusni kamen. Veliko žrtev in razočaranj je moral pretrpeti, preden je zmagal.

Prednik je umrl v starosti 98 let. Seveda v taki starosti župnije ni mogel dovolj skrbno upravljati. Posledica je bila, da je verski čut v fari popolnoma otopel.

Povsod je vladala verska brezbržnost, morala ljudi je globoko padla, premožnejši so se ponašali s svobodomiselnimi in brezverskimi idejami. Iz cerkve so odstranili vse Marijine podobe, župnija pa se je hvalila, da je ena najbolj »prosvetljenih« v tedanji Nemčiji.

PRVI NASTOP

Ketteler se je v teh žalostnih razmerah hitro znašel. Na tretjo postno nedeljo je svojo pridigo navezal na Jezusovo umivanje nog in dejal svojim faranom:

»Radi Jezusa Kristusa vam hočem služiti, služiti hočem revnim in bogatim, otrokom in odraslim. Vsak čas sem vam na razpolago; moje življenje je vaše in ne moje. Svoje premoženje dam vam, vaše je moje srce in vaš moj razum.«

22.000 cerkva razrušenih

Španski škofje so se nedavno obrnili na vse krščanske narode, naj jim pomagajo s podporami pri njih obnovitvenem delu. Kardinal Gomá y Tomás pravi, da vsote, ki jo potrebujejo, še ne morejo določiti, ker se odkrivajo vsak dan nove potrebe. Španske cerkve so popolnoma oropane in nimajo niti najpreprostejših bo-

goslužnih predmetov. 22.000 cerkva je razrušenih.

Na to prošnjo so že odgovorili Madžari, ki so odposlali 100 kelihov s sliko svojega deželnega zavetnika sv. Štefana. Argentinci so poslali mnogo oblačil in sv. posod. Precej so darovale tudi Združene države, dalje Belgija, Holandija in nekatere južnoameriške države, zlasti pa Francija.

VELIKA OSEBNOST

In v kratkem so se, ker je po teh načelih tudi delal, že pokazali uspehi. Že vtis, ki ga je napravil po svoji osebnosti, je bil velik. On, ki je bil plemenitaš po rodu in bogat, je zaradi duš postal reven in ubog. Njegov asketski obraz je izražal odločnost, njegovo srce ni poznalo strahu pred zlobo. Njegova dejanja so bila odločna, polna ognja in življenjske moči. Njegove spokorne pridige so kakor plamen čistile duše, njegov vzgled je premagal vsako lenobo in vsak ugovor.

V ČASU LAKOTE IN EPIDEMIJE

Slabe letine, lakota in tifus so zadeli njegovo župnijo. Tedaj šele je mogel pokazati vso očetovsko skrb. Hodil je od hiše do hiše, tolažil in delil živila, ki jih je za svoje vernike zbral po drugih krajih. Sam je razdal svoje dohodke do zadnjega vinarja. Nihče mu ni mogel očitati, da živi drugače, kakor uči.

Ker je tifus nalezljiv, se bolnikom ni upal nihče približati. On tega strahu ni poznal. Postal jim je bolniški brat, jih negoval, prinašal zdravila, prestiljal postelje in pripravljaval nova ležišča. Tudi za mrtvece je skrbel, da so bili dostojno pokopani.

Njegov vzgled je deloval na srca faranov kakor balzam. Začeli so drug drugemu pomagati in krščanska ljubezen, ki je bila že tako dolgo med njimi neznana, je znova vzcvetela.

Dr. Goebbels o paktiranju z Moskvo

»Sodelovanje z boljševizmom ni mogoče ne na političnem, še manj na svetovno nazorskem področju. Priznanje Sovjetske Unije v USA je imelo za posledico silen porast komunistične propagande, neštevile štrajke in nemire v Ameriki. Vojaška zveza med Francijo in sovjetsko Rusijo je povzročila, da so kmalu nato pri občinskih volitvah komunisti dobili znatno večje število glasov kot prej, vse druge stranke pa so pri tem nazadovale. Vojaška zveza Češkoslovaške s sovjetsko Rusijo je privedla tudi tu do razkrajnjanja vojske in do neslutene porasta komunističnih glasov na prvih volitvah.

Kdor paktira z boljševizmom, tega bo on tudi uničil!«

Sovjetska univerza v Lvovu

Ob neki priliki so se levičarji na naši univerzi hvalili, kako procvita ukrajinsko vseučilišče v Lvovu pod sovjetsko oblastjo. Zdaj pa moskovska »Izvestja« sama o tem na dolgo in široko poročajo.

Univerzo so najprej prekrstili. Prej se je imenovala po sv. Kazimiru, poljskem svetniku in kralju, zdaj pa po boljševiškem pisatelju Ivanu Franku. Učne načrte in metode poučevanja na vseh fakultetah, so takoj posovjetili. Uradni jezik bo ruski in ne ukrajinski, kot bi od zavznikov in zaščitnikov malih in zatiranih narodov pričakovali. Na filozofski fakulteti bo posebna stolica za zgodovino Sovjetije, na juridični spet za sovjetsko ustavno pravo in za sovjetsko zakonodajo. Ta dva predmeta bosta poslej najbolj važna. Teološka fakulteta, ki je slovela po odličnih profesorjih in imela največ slušateljev, mora izginiti in z njo vsako znamenje vere.

Vsi slušatelji morajo obiskovati predavanja o načelih marksizma in leninizma. Število slušateljev je strahotno padlo: od malo manj kot pet tisoč na tisoč. Mnogo ukrajinskih in poljskih profesorjev so zaprli, pregnali in odpustili; zato bodo prišli novi »učenjaki« iz Moskve.

Tako komunisti gojijo znanost. Iz stare, slavne univerze bodo naredili boljševiško propagandno gnezdo, znanost in strokovnost bosta pastorki. Tu bi bilo ugodno torišče za naše levičarje, tu bi se lahko s pridom borili za »strokovne interese«, ki jih pri nas tako hudo skrbijo in ki o njih vedo toliko povedati.

Največje darilo, ki ga moreš dati mlademu človeku, ni knjiga, marveč dober svet, kako naj knjige bere.

Herder

Svetovni misijonski zemljevid

Na naši Zemlji prebiva nad dve milijardi ljudi. Od teh je okoli 700 milijonov kristjanov, kar je nekaj več kot ena tretjina. Veliko dela še čaka naše misijonarje, če pomislimo, da je po devetnajstih stoletjih dela še toliko nekristjanov. Prebivalstvo na svetu vedno raste. Katoličanov je vsako leto 4 milij. več, nekristjanov pa kar 16 milijonov. Kako bi moralo vzgati to število misijonski ogenj v nas vseh!

KATOLICANOM VSTOP PREPOVEDAN

Je še precej dežel na svetu, kamor evangelij ne more prodrati. To so Afganistan, Arabija, Butan, Sikkim, Nepal, Tibet, neodvisne malajske države, Zunanja Mongolija, Sovjetska in Grenlandija. Okoli 200 milijonov ljudi ne more nič slišati o evangeliju.

DELOVANJE PREPOVEDANO

Nekatere dežele niso obdane s takim zidom, vendar pa je v njih katoliškimi misijonarjem strogo prepovedano širiti blagovest. Take dežele so: del Egiptskega Sudana, kjer prebivajo fanatični mohamedanci; otoki Bali, Sumatra, del Jave; Beludžistan, Perzija, Irak, Mavretanija itd. Spet 75 do 80 milij. duš izgubljenih za Cerkev.

NAJVEČJA NEKRŠČANSKA VERA: ISLAM

Islam ni na smrtni postelji, kaj šele mrtev. Ima 260 milijonov pripadnikov in se hudo širi. V kratki dobi od 1929. do 1937. je število mohamedancev naraslo za 20 milijonov. Poglavitna ozemlja islama so: Hindustan, Malajska, Afganistan, Perzija, Turčija, Irak, Sirija, Transjordanija, Arabija, Palestina, Egipt, Sudan, Tripolis in vsa Severna Afrika, velike pokrajine v Sovjetski itd. Posebno hud boj med islamom in Cerkvijo je v Srednji Afriki.

HINDUIZEM

V Indiji in Birmi je največ prebivalcev hindu vere: 240 milijonov. Nekaj milijonov jih je pa raztrešenih po vsem svetu, največ po Sundskih otokih.

BUDIZEM

Budistov je nad 210 milijonov in prebivajo večinoma v azijskih pokrajinah: v Tibetu, Nepal, Indiji, Ceylonu, francoski Indokini, Siamu, na Kitajskem, Japonskem, Koreji in v Mandžukuo. Budisti so razcepljeni v več sekt. Samo na Japonskem jih je okoli petdeset.

KONFUCIONIZEM

Konfucij je bil kitajski modrijan, ki je zbral in učil mnogo lepih moralnih, političnih in socialnih nauk ter tako ustanovil svojo filozof-

sko šolo. Dolgo časa je konfucionizem veljal za posebno vero, ker so Konfucija zlasti Kitajci po božje častili. Menijo, da je konfucionistov okoli 350 milijonov. V zadnjih letih so pa uradne Kitajske osebno izjavile, da Konfucija samo spoštujejo kot slavnega moža, a ga ne molijo. Zato je Cerkev lani dovolila, da se smejo tudi katoličani udeleževati narodnih slavnosti, ki se vrše v proslavo Konfucija.

PRIMITIVNA VERSTVA

V Afriki, Oceaniji in nekaterih predelih Azije in Amerike žive še narodi na najnižji stopnji omike. Vera teh narodov je mešanica mno-

gih verstev, ki jih narodoslavci imenujejo magija, totemizem, fetišizem, animizem, češčenje prednikov in duhov. Le nekateri meloževilni prapoklonski narodi (Pigmeji) so ohranili še precej čisto vero v eno, najvišje Bitje.

MISIJSKI MOLITVENI NAMEN ZA FEBRUAR

Sv. oče želi, da bi ta mesec molili za narode, ki še ne poznajo Kristusa Odrašenika. Mnogi teh narodov so namreč na usodnem razpotju: stara vera propada in odločiti se bodo morali za krščanstvo ali pa za materialistično novo poganstvo, ki je še slabše kot njihova stara vera. Molimo, da bi jih Gospod rešil zmot poganstva in islama in jih privedel k luči resnice in v božje kraljestvo!

Vera in svoboda

»Ne verujem«, slišiš ali bereš včas, »ker hočem biti svoboden in izobražen.«

Kakor da bi prava svoboda in resnična izobrazba ne bili združljivi z globoko, da, z najglobljo in otroško vero! Ta izgovor je neumen in prazen.

Ali so bili največji učenjaki in iznajditelji sužnji in bedaki? Ali Pasteur, Volta, Mendel, Secchi, Ampère in pred njimi še Pascal, Kopernik, Kepler, Newton niso bili svobodni in izobraženi in prosvetljeni in napredni?

Ti možje med svojo vero in znanostjo niso opazili nobenega nasprotja. In kaj boš rekel o možeh, ki stoje ali so pred kratkim stali kot prvaki v zboru velikih pisateljev in iznajditeljev? Če veruje Papini, Claudel, Chesteron, Marconi, Plank in Millikan,

bo tudi tvoja svoboda in izobrazba brez škode prenesla vero.

»Je pa vendar mnogo učenjakov, ki ne verujejo in se za Boga ter njihove zapovedi ne menijo,« tako ugovarjajo nekateri dalje.

Kaj ta njihova nevera dokazuje? Kvečemu to, da ti možje iz kakršnega koli vzroka niso našli poti, ki drži iz narave v nadnaravnem, duhovni svet.

Ali pa naj to pomeni, da te poti sploh ni? Nikakor ne! To pričajo vsi tisti možje, ki smo jih prej našli.

Če bi bilo kako resnično nasprotje med vero in razumom, med krščanskimi resnicami in znanostjo, bi ga bili ti najbistrejši duhovi gotovo zapazili.

Kdor ne veruje in se izgovarja, češ da Boga ni, ker razni učenjaki ne verujejo vanj, je njegov izgovor prazen.

Rdeča armada in duhovnik

Sovjetski komisariat za vojsko prepoveduje slehernemu duhovniku služiti v rdeči vojski. Duhovniki, ki so pred vojno bili v vojaški službi, ne smejo pomagati pri obrambi domovine. Treba jih je pa prisiliti h kakemu drugemu delu.

Komisariat misli, da bi prisotnost duhovnikov razdiralno vplivala na vojsko. Prav tako velja ta odredba za vse sorodnike duhovnikov, v kolikor niso prekinili z njimi vseh zvez.

V Franciji duhovnikom vojakom zaupajo tudi višja in poveljniška mesta, v Sovjetski nič.

Katera armada več velja, pa zdaj že dobro vemo.

Irski škofje obsojajo IRA

V dnevnem časopisju beremo dan za dnem o atentatih, ki jih delajo po Angliji tako imenovani irski teroristi. Organizacija se sama imenuje Irška republikanska armada ter hoče z atentati Anglijo prisiliti, da odstopi Irski še Severno Irsko ali Ulster, ki je zdaj še pod Anglijo. Ker taka nasilna in zločinska dejanja Irski bolji škodujejo kot koristi, se je proti I. R. A. začela boriti irska vlada sama. Tudi po katoliškem nauku take nasilne metode nikakor niso dopustne, čeprav je cilj sam na sebi dober. Toda cilj ne posvečuje slabih sredstev! Zato so irski škofje obsodili to organizacijo in njeno strahovanje ter svojim vernikom prepovedali vsako sodelovanje pri njenem početju.

Sedmošolec Kitica

Včeraj sem se podrobneje seznanil s sedmošolcem Lojzetom Kitico. Po imenu ga prav za prav poznam že od prej. Je to mladenič, osemnajstih let, dolgega, nerodnega telesa in skuštranih las. Oči mu gledajo vročino in zbegano v svet, kakor da bi pričakovale zdaj zdaj nekega tajnega, nadzemskega razodetja. Sedmošolec Kitica je namreč pesnik, idealen pesnik, ki ima nesluteno visoka pesniška stremjenja. Njegove vzdihujoče, po zadnjih vzorcih iz »Dejanja« posnete verzore moreš izslediti v najrazličnejših mladinskih mesečnikih in tednikih, od »Mentorja« pa tja do »Straže v viharju«. Njegovo kljuse, ali s pesniškim izrazom Pegaz, se pase po mistični puščavi moderne, takozvane mladinske literarne struje, in on sam je navdušen pripadnik gibanja, ki se zbira okrog te literarne struje.

Včeraj sem ga torej povabil na kratek literarni razgovor. Tudi jaz namreč plezam večkrat in zabijam klinke po nevarnih stenah Parnasa (Pegaz in pa jahanje na njem se mi ne zdi več sodobno). Sedmošolec Kitica se je mojemu povabilu odzval.

Nekako ob pol sedmih zvečer potrkna na vrata moje sobe.

»Naprej!«

Nerodno priropota skozi vrata, še bolj nerodno zagrnji na ponujeni stol. To se mi zdi čisto naravno. Lojze Kitica je kot moderen pesnik poduhovljen in notranje sproščen.

Sicer pa je sedmošolec Kitica v pogovoru precej duhovit in zabaven dečko.

»Lepo knjižnico imaš.«

Uganem njegovo željo.

»Moreš si jo poljubno ogledati. So vsake vrste knjige: znanstvene, ki jih rabim pri svojem akademskem študiju, leposlovne, načelne. Tam na koncu so kupi revij in listov.«

Moj prijatelj si z vidnim zanimanjem ogleduje knjige.

»Vidim, da imajo v tvoji knjižnici prednost načela.«

Ton, s katerim je izustil besedo »načela«, je bil nepriljudno zbadljiv in vzvišen.

»Imaš prav. Vendar ne smeš misliti, da zaradi tega zapostavljam čisto leposlovje. Poglej tukaj!«

Pokazal sem na dolgo vrsto del velikih svetovnih pesnikov in pisateljev.

»In vidiš, zanimam se tudi za sodobno slovensko leposlovje, v prozi in poeziji.«

Segel sem v levi kot in mu kot primer pokazal Vodnikovega »Borivca z Bogom«, Kocbekovo »Zemljo« in še nekaj drugih podobnih

primerov iz sodobne slovenske »katoliške« književnosti.

Sedmošolec Kitica se je razživel.

»Da, to je resnična umetnost! V dobi, ko postaja osebnost sužnja utesnjujočih ideologij, je umetnost edini branik integralnega človeštva. Razumarstvo in staličnost avtoritete nam danes ogrožata tveganje in osebni nemir, vodita nas s svojimi načeli v mehanično doktrinarstvo, jemljeta pa rodovito iskanje, odgovorno dejavnost in osebno sproščenost.«

»Morda misliš s tem...« sem skušal brezuspešno dobiti besedo.

»Rešitve ni v ideološki prikrajšanosti življenjske danosti, ampak v neokrnjenem, čistem človečanstvu, ki ni podvrženo statiki načel in organizatornem prikrojevanju. Rešila nas bo le sproščena osebnost, ki gre resnici do njenega pekla. Zato... zato jaz... zato je moje prepričanje, da pomeni sodobna literarna smer pri nas katoliških Slovincih edini temelj, kjer si bo mogla osebnost zgraditi svoj dom.«

Priznam, da me je sedmošolec Kitica z bleskom svojih fraz za hip presenetil. Vendar sem takoj videl, da jih skoraj mehanično deklamira iz znanih člankov, ki si jih nekdanj mogel brati v bivšem »Domu in svetu«, zadnji čas pa v »Dejanju«. Zato sem mu kar odkrito dejal:

»Tovariš, moje mišljenje pa je tukaj precej drugačno. Najprej to: to so samo nazori struje, ki ji jaz odrekam vlogo v ustvarjanju katoliške kulture.«

Sedmošolec Lojze Kitica je osupnil.

Izvlekel sem izpod kupa revij in listov nekaj številčk starega »Doma in sveta« in jih vrgel na mizo. Nekako izzivajoče so zaropotale. Ena izmed njih se je odprla. Pogledal sem: na levi strani slika »Suzana v kopeli«, na desni članek »Navskrižja in nasprotja«.

»Poglej tole revijo: duh, ki je vel iz nje, je trohnbni duh razkrajalnega individualizma, predišavljen z misticizmom sodobne umetnosti ali zakrit v bleščavi slog eseja. Meni je nerazumljivo, kako moreš svojo mladostno borbenost uslužiti tej stari in omladni miselnosti. Govoril si mi o pravcu rešitve. Vem, da to ni tvoje prepričanje, tvoj je le idealizem, s katerim si se tega pravca oklenil. A pravce je nevarno, zmoten, kakor je nevarna in zmotna miselnost, ki ti ga ponuja. »Dom in svet« je krizo sicer nekako preстал, dobil pa je naslednika v »Dejanju«, ki nosi sedaj med slovensko katoliško inteligenco zastavo neke tuje, resničnemu katolicizmu nasprotno miselnosti.«

»Kako to? Ne razumem.«

»To so vprašanja, ki bi jim že ta večer težko prišla do kraja. Morda zadeneva bistvo te miselnosti tako, če poveva, da je subjektivistično. Merilo kulturnega ustvarjanja ji je subjekt, »osebnost«. Zato vrednoti tudi umetnost z vidika osebnega občutja in doživljanja, osebne svobode in sproščenih gonov, mrzi pa objektivne forme, mrzi zlasti objektivno avtoriteto. Umetnost in kultura sta ji suverena pojma, vzvišena nad vsak svetovni nazor. Njen ideal je neka kultura, ki bodi prosta vsake idejne usmerjenosti, prosta zavisnosti od verskih vrednot.

Sam uvidiš, da ta miselnost ustvarja zmedo in razdejanje, dosledno izpeljana pa vodi v barbarstvo in blaznost, kot pravi Förster.

Pri nas je literarna struja, ki jo je pod prejšnjim uredništvom vodil »Dom in svet«, sedaj jo pa zastopa »Dejanje«, z razpetimi jadrji zaplaval v to miselnost. Kaj pravim, literarna struja! Saj to ni več nobena knjižna umetnost in tudi ne umetnostna kritika, to je šušmarjenje literarnih diletantov na področju filozofije in teologije!

Nič čudnega torej, če je mladi katoliški rod — z redkimi izjemami — tem diletantom obrnil hrbet ter se oklenil resničnih voditeljev. Čudim se le, zakaj se nisi tudi ti pri tolikem idealizmu pridružil mladim vrtam, ki postavljajo svoj brezpogojni program na razvalinah starih predsodkov.«

»Predvsem moram reči,« odgovori Kitica, »da so tvoje besede zame nekaj čisto novega. Govoril sem ti pač tako, kot so me moji literarni učitelji naučili. Kako pa naj drugače! Kaj naj pa storim? Na umetnost so sedli ljudje, ki se jim moram absolutno ukloniti, drugače mi je pot na Parnas zaprta. Biti pa hočem literat, umetnik, to je moja edina želja. Toda sam ne bom mogel nikoli plavati proti toku. Mladega gibanja, o katerem si mi govoril, ne poznam mnogo. Zabičali so mi, da ga moram prezirati, češ da je umetnosti sovražno in kulturno ozkosrčno.«

Sedmošolec Kitica je govoril odkritosrčno. Razumel sem ga.

*

V stolnici udari ura sedem: čas večerje. Izmenjava še nekaj besed, potem se zamišljeno razideva.

Danes zvečer bova pogovor nadaljevala. Sam je to hotel. Spoznatl hoče mlado gibanje, ki mu je bil splošno naklonjen, a so mu ga njegovi literarni vodniki zasovražili in odtujili.

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (A. Trontelj).